

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Historia zbawienia
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Salvation History
Kierunek studiów	Teologia kurs B
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	Jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki teologiczne
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. dr hab. Dariusz Dziadosz, prof. KUL
---	---

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	I	3
konwersatorium			
ćwiczenia			
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	<p>W 1 - Praktyczna umiejętność posługiwania się Pismem Świętym; fundamentalne wiadomości o Biblii (kontekst religijno-kulturowy Starego i Nowego Testamentu, natchniony i kanoniczny charakter ksiąg biblijnych);</p> <p>W 2 - Gruntowna znajomość treści wybranych tradycji biblijnych: Rdz 1,1-9,29; 11,27-25,18; Wj 1,1-15,21; Joz 1,1-2,24; Sdz 1,1-3,6; 2Sm 6,1-7,29; Ps 23; 28; 51; 103; Iz 1,1-31; 6,1-7,25; Jr 20,7-18; Oz 1,1-3,5; 11,1-9; Mt 5,1-9,38; Mk 1,1-2,28; Łk 1,1-2,52; J 18,1-21,25; Dz 1,1-3,26; Rz 4,1-5,21; Ap 1,1-3,22;</p> <p>W 3 - Znajomość podstawowych informacji na temat historii biblijnego Izraela oraz starożytnych cywilizacji Bliskiego Wschodu;</p> <p>W 4 - Ogólna znajomość treści Konstytucji Dogmatycznej Dei Verbum "O Bożym Objawieniu".</p>
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 - Poznanie podstawowych pojęć biblijnych: kanon ksiąg natchnionych, proces redakcji tradycji biblijnych, struktura Starego i Nowego Testamentu, hermeneutyka biblijna, teologia biblijna.
C2 - Prezentacja koncepcji biblijnej historii zbawienia, zdefiniowanie pochodzenia, charakterystyki literackiej i teologii wiodących źródłowych tradycji Starego i Nowego Testamentu.
C3 - Ukazanie różnorodności i jedności Starego i Nowego Testamentu: 1) kulturowo-religijny kontekst cywilizacji starożytnego Bliskiego Wschodu, Grecji i Małej Azji; 2) monoteizm jahwistyczny i prawda o trójjedynym Bogu; 3) świątynny kult ofiarniczy i kult w Duchu i prawdzie; 4) Izrael - naród wybrany i Kościół Jezusa Chrystusa; 5) starotestamentowe i nowotestamentowe ujęcie następujących idei: Boga, człowieka, zbawienia, przymierza, prawa, moralności.
C4 - Ukazanie teologicznej struktury Biblii Starego i Nowego Testamentu w oparciu o prawdę o osobie i zbawczym dziele Jezusa Chrystusa.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student ma uporządkowaną wiedzę w dziedzinie teologii biblijnej Izraela, zbawczego dzieła Jezusa Chrystusa i rozwoju Kościoła Apostołów	T_W08
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student posiada umiejętność analizy tekstów biblijnych prezentujących historię zbawienia. Potrafi zinterpretować kluczowe teksty Starego i Nowego Testamentu w oparciu o metodę historyczno-krytyczną i narracyjną, a także ukazać kluczowe teologiczne pojęcia historii zbawienia (obraz Boga, powołanie człowieka, pojęcie zbawienia, przymierza, zbawcza misja Jezusa Chrystusa i Kościoła). Student potrafi skorzystać z narzędzi badawczych (publikacje z zakresu egzegezy i teologii biblijnej), by w formie teologicznej syntezy ukazać spójność i	T_U02

	kontynuację historii zbawienia na etapie Starego i Nowego Testamentu.	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student angażuje się w rozwój własnej i innych formacji ludzkiej w oparciu o wiedzę biblijną i teologiczną płynącą z orędzia Starego i Nowego Testamentu. Na bazie studium tekstów biblijnych i opinii ekspertów z zakresu egzegezy i teologii biblijnej stara się rozwiązywać problemy teoretyczne i praktyczne, z którymi się spotyka	T_K04

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Omówienie fundamentalnych zagadnień związanych z Pismem Świętym:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nazwy i podział Biblii, treść i chronologia wybranych Ksiąg Pisma Świętego, ich język, forma literacka i autorzy. 2. Natchnienie biblijne i jego skutki: świętość i prawda Biblii. 3. Historia powstania tekstu biblijnego. 4. Kanon Ksiąg Świętych i proces jego kształtowania. 5. Metody czytania Pisma Świętego. 6. Ogólna koncepcja biblijnej historii zbawienia. 7. Kontekst historyczny, kulturowo-religijny tradycji Starego i Nowego Testamentu. 8. Główne tematy teologiczne biblijnej historii zbawienia: stworzenie świata i człowieka (Rdz 1-2); upadek człowieka i jego konsekwencje (Rdz 3,1-11,26); historia Patriarchów (Rdz 11,27-50,26); geneza narodu wybranego (wyjście z niewoli w Egipcie, przymierze i prawo synajskie; Wj 1-24); zdobycie i utrata ziemi obiecanej, czas królów, proroków, kapłanów i mędrców (Sdz-2Krl); Osoba i paschalne dzieło zbawcze Jezusa Chrystusa (Ewangelie); Czas pierwotnego Kościoła i apostołska aktywność Pawła (Dzieje Apostolskie i Corpus Paulinum); wizja czasów ostatecznych i ostatecznego zwycięstwa Jezusa Chrystusa (Apokalipsa).

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne <i>(lista wyboru)</i>	Metody weryfikacji <i>(lista wyboru)</i>	Sposoby dokumentacji <i>(lista wyboru)</i>
WIEDZA			
W_01	Wykład monograficzny, wykład konwersatoryjny	Egzamin ustny	Protokół zaliczeniowy
UMIĘJĘTNOŚCI			
U_01	Ćwiczenia w oparciu o lekturę tekstu źródłowego	Praca pisemna	Oceniona praca pisemna
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Raport z dyskusji

VI. Kryteria oceny, uwagi.

Uwagi ogólne: wpływ na ostateczną ocenę będą miały następujące fakty:

1. Aktywność studentów podczas zajęć (wypowiedzi ustne, dyskusja, praca w grupach);
2. Złożenie pracy pisemnej;
3. Obecność na zajęciach (dopuszczalna liczba nieobecności nieusprawiedliwionych na zajęciach w semestrze to 2);
4. Przygotowania studentów do zajęć (przygotowanie materiałów źródłowych; wyszukanie i analiza informacji, lektura zadanych opracowań);

Uwagi szczegółowe:

Ocena niedostateczna:

(W) student nie zna fundamentalnych informacji na temat Biblii, nie zna najważniejszych tematów i specyfiki omawianych tekstów Starego i Nowego Testamentu oraz ich paraleli bliskowschodnich;

(U) student nie potrafi dokonać analizy omawianych tekstów biblijnych, wskazać różnicy między nimi i innymi tekstami Starego i Nowego Testamentu, nie potrafi zinterpretować orędzia teologicznego omawianych tradycji biblijnych w kluczu lektury kanonicznej;

(K) student nie wykazuje szacunku i znajomości dziedzictwa kulturowo-religijnego Biblii, nie potrafi identyfikować i zadowalająco rozstrzygać dylematów egzystencjalnych, doktrynalnych i etycznych w oparciu o naukę Biblii

Ocena dostateczna:

(W) student orientuje się ogólnie w fundamentalnych argumentach Starego i Nowego Testamentu, posiada podstawową wiedzę w kwestii historio-zbawczej lektury analizowanych tekstów biblijnych, a także potrafi wskazać ich paralele bliskowschodnie;

(U) student potrafi dokonać analizy niektórych z omawianych tekstów biblijnych, wskazać jakiegokolwiek różnice i podobieństwa między nimi i innymi tradycjami literatury Starego i Nowego Testamentu, potrafi ogólnie zinterpretować ich orędzie teologiczne w kluczu lektury kanonicznej; (K) student wykazuje podstawową znajomość dziedzictwa kulturowo-religijnego Biblii, odnosi się do niej z szacunkiem, potrafi w podstawowym wymiarze identyfikować i rozstrzygać dylematy egzystencjalne, doktrynalne i etyczno-moralne w oparciu o naukę Biblii;

Ocena dobra:

(W) student orientuje się w większości z omawianych argumentów Starego i Nowego Testamentu, posiada pogłębioną wiedzę w kwestii historio-zbawczej lektury analizowanych tekstów biblijnych, a także potrafi wskazać ich paralele bliskowschodnie;

(U) student potrafi dokonać analizy większości z omawianych tekstów biblijnych, wskazać zasadnicze różnice i podobieństwa między nimi i innymi tradycjami literatury Starego i Nowego Testamentu, potrafi głębiej zinterpretować ich orędzie teologiczne w kluczu lektury kanonicznej;

(K) student wykazuje głębszą znajomość dziedzictwa kulturowo-religijnego Biblii, odnosi się do niej z należnym szacunkiem, potrafi w zaawansowanym wymiarze identyfikować i rozstrzygać dylematy egzystencjalne, doktrynalne i etyczno-moralne w oparciu o naukę Biblii;

Ocena bardzo dobra:

(W) student zna wszystkie z omawianych argumentów Starego i Nowego Testamentu, posiada pogłębioną i wieloaspektową wiedzę w kwestii historio-zbawczej lektury analizowanych tekstów biblijnych, a także potrafi wskazać ich paralele bliskowschodnie oraz starożytne tło kulturowe;

(U) student potrafi dokonać dogłębnej analizy wszystkich z omawianych tekstów biblijnych, wskazać zasadnicze różnice i podobieństwa między nimi i innymi tradycjami literatury Starego i Nowego Testamentu, potrafi głęboko i wieloaspektowo zinterpretować ich orędzie teologiczne w kluczu lektury kanonicznej;

(K) student wykazuje gruntownie przemyślaną znajomość dziedzictwa kulturowo-religijnego Biblii, odnosi się do niej z szacunkiem, potrafi w zaawansowanym wymiarze identyfikować i rozstrzygać dylematy egzystencjalne, doktrynalne i etyczno-moralne w oparciu o naukę Biblii. Charakteryzuje się zdolnością krytycznego stawiania pytań i otwartością w szukaniu odpowiedzi.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	75

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
1) J. Kudasiewicz, Wstęp do historii zbawienia (Lublin 1974) 2) L. Moran, Chrystus w historii zbawienia (Warszawa 1982) 3) T. Jelonek, Biblijna historia zbawienia (Kraków 1991) 4) M. Peter, Prehistoria biblijna (Poznań 1994) 5) M. Bednarz, Historia zbawienia (Tarnów 1997) 6) D. Dziadosz, Tak było na początku. Izrael opowiada swoje dzieje (Przemyśl 2011) 7) The Bible Timeline: The Story of Salvation 2.0.
Literatura uzupełniająca

- 1) T. Jelonek, Biblia w kulturze świata, Kraków 2007
- 2) J. Kudasiewicz, Teologiczno-praktyczny wstęp ogólny do Pisma Świętego, Lublin 2000
- 3) M. Filipiak, Człowiek współczesny a Stary Testament, Lublin 1982
- 4) W. Harrington, Klucz do Biblii, Warszawa 1989
- 5) Międzynarodowy komentarz do Pisma Świętego, red. wyd. pol. W. Chrostowski, Warszawa 2000
- 6) Wstęp do Nowego Testamentu, red. R. Rubinkiewicz, Poznań 1996
- 7) Słownik wiedzy biblijnej, red. Bruce M. Metzger, Michael D. Coogan, Warszawa 1996
- 8) G. Ravasi, Piękno Biblii, Kraków 2006